

pénzügyi navigátor

MAGYAR NEMZETI BANK

TŐZSDEI ALAPOK

Részvények, kötvények, származtatott termékek – az Ön számára is ismeretlen fogalmak? Olvassa el tájékoztatónkat és ismerje meg a tőzsdei termékeket!

MILYEN KÉRDÉSEKBEN SEGÍT ÖNNEK EZ A TÁJÉKOZTATÓ?

- MI A TŐZSDE?
- MILYEN TŐZSDEFAJTÁK LÉTEZNEK?
- MELYEK A TŐZSDEI ÜGYLETEK FAJTÁI?
- MI A TŐZSDEINDEX?
- MIT KELL TUDNI A TŐZSDEI ÁRFOLYAMOKRÓL?
- MILYEN TERMÉKCSOPORTOK LÉTEZNEK A TŐZSDÉN?

www.mnb.hu/penzugyinatavigator

MI A TŐZSDE?

A tőzsde egy szervezett, koncentrált piac, ahol meghatározott termékekkel, szigorúan előírt szabályok alapján lehet kereskedni. A vételi és eladási ajánlatok, valamint a megkötött ügyletek adatai publikusak.

MILYEN TŐZSDEFAJTÁK LÉTEZNEK?

Terméktípusok szerint kétféle tőzsdét különböztünk meg. Az **árutőzsde** a fizikai áruk és nemesfémek adásvételének helyszíne, míg az **értéktőzsdén** az értékpapírok kereskedése zajlik.

MELYEK A TŐZSDEI ÜGYLETEK FAJTÁI?

Esedékesség szerint megkülönböztetünk azonnali és határidős ügyleteket.

Az **azonnali**, úgynevezett *prompt ügyletek* megkötése után néhány nappal mindkét fél teljesíti a kötelezettségét, az értékpapír vagy az áru és a pénz gazdát cserél. A **határidős**, úgynevezett *termin ügyleteknél* azonban a kötelezettség teljesítése időben eltolódik az ügylet megkötéséhez képest, azaz a csere egy jövőbeni időpontban játszódik le.

MIT KELL TUDNI A TŐZSDEI ÁRFOLYAMOKRÓL?

A tőzsdei termékeknek árfolyamuk van, amelyek gyakran megjelennek a híradásokban. A nyitó árfolyam a napi első megkötött ügylet(ek) árfolyama, a záróárfolyam pedig a napi utolsó megkötött ügylet(ek) árfolyama. Az átlag a napi kötések árfolyamainak forgalommal súlyozott átlaga.

Példa a részvény napi árfolyammozgására

MI A TŐZSDEINDEX?

A tőzsdeindex a tőzsdén kereskedett főbb értékpapírok árfolyammozgásainak egyik legfontosabb mérőeszköze, ami az adott tőzsdeindexben szereplő értékpapírok értékének változását mutatja.

A továbbiakban a Budapesti Értéktőzsdére (BÉT) vonatkozó szabályokat vesszük figyelembe.

Ne feledje!

A tőzsdei kereskedés a megfelelő ismeretek nélkül rendkívül kockázatos. Mielőtt tőzsdézne, konzultáljon pénzügyi szakemberrel!

MILYEN TERMÉKCSOPORTOK TARTOZNAK A TŐZSDEI ÜGYLETEKHEZ?

I. AZONNALI (PROMPT) ÜGYLETEK

1. Tulajdonviszonyt megtestesítő értékpapírok

1.1 Részvények

A részvény vállalati **tulajdonjogot megtestesítő értékpapír**, vállalatok bocsátják ki. Megvásárlásával a befektető **tulajdonjogot szerez** a kibocsátó társaságban. A BÉT-en **a részvények három különböző kategóriába tartoznak**, amelyekben a vállalatoknak eltérő feltételeknek kell megfelelniük:

- **Prémium** kategória: nagyobb tőzsdei forgalommal és szélesebb befektetői körrel rendelkező társaságok részvénytársaságai;
- **Standard** kategória: a Prémium kategória követelményeinél egyszerűbb módon nyújtja a tőzsdei bevezetés lehetőségét kis- és közepvállalkozások számára;

- **T** kategória: lehetőség kis- és középvállalkozások számára, amelyek technikai bevezetéssel (nem nyilvános tranzakcióval) lépnek piacra.

1.2 Befektetési jegyek

A befektetési jegyeket a **befektetési alapok bocsátják ki**. Az alapkezelő a befektetési jegy kibocsátásával a **befektetők megtakarításait gyűjti** össze, befekteti, és a teljesítménytől függően a befektetők részesülnek a **hozamból**. A nyilvánosan kibocsátott befektetési alapok befektetési jegyeinek **másodlagos forgalmazását biztosítja a tőzsde**.

1.3 ETF-ek

Az ETF-ek (Exchange Traded Fund) **indexek vagy egyéb termékek árát követő, nyílt végű befektetési alapok** speciális formája. Az ETF megvásárlásával a befektető gyakorlatilag egyetlen tranzakcióval megvásárolhatja az alap által követett indexet.

1.4 Certifikátok, strukturált termékek

A certifikátok értékpapírosított származékos termékek. Speciális, bankok által kibocsátott eszközök, amelyek bármely befektetési eszköz osztályra (értékpapírok, indexek, devizapiaci termékek, áru-piaci termékek, származékos ügyletek, amelyek bizonyos pénzügyi eszközök árfolyammozgását követik), illetve ezek tetszőleges kombinációjára létrehozhatók.

2. Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok

2.1 Állampapírok

A magyar állampapírok kibocsátója, az Államadósság Kezelő Központ Zrt. tőzsdére vezeti a forintban kibocsátott államkötvények és diszkont kincstárjegyek többségét.

2.2 Jelzáloglevelek

2001-től érhető el a tőzsdei kereskedésben az ingatlanra alapított jelzáloggal fedezett hitel-papírok, a jelzáloglevelek. A tőzsdei termék-kör változó és fix kamatozású jelzálogleveleket egyaránt tartalmaz.

2.3 Vállalati kötvények

Vállalatok nyilvánosan kibocsátott kötvényeivel, azaz hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokkal is lehetőség van tőzsdei kereskedésre. A BÉT termékpalettáján nagyvállalatok és pénzügyi intézmények által kibocsátott fix és változó kamatozású kötvények is megtalálhatók.

II. SZÁRMAZÉKOS ÜGYLETEK

---

1. Határidős termékek

Határidős kereskedés során egy termék előre meghatározott mennyiségben és előre meghatározott áron történő jövőbeli vásárlására vagy

eladására kötnék szerződést. A határidős piaci ügyleten jellemzően **magas hozamú**, de ezzel együtt igen **magas kockázatú** pozíciót lehet létrehozni. A határidős piac a **tőkeáttételen keresztül lehetőséget teremt** arra, hogy **kis tőkebefektetéssel nagy értékű pozíciókat mozgasson** a befektető, azonban az esetlegesen többszörös tőkeáttétel miatt a befektetőnek tisztában kell lennie azzal, hogy a befektetett összeg többszörösét is elveszítheti.

2. Opciós termékek

Ezzel a lehetőséggel az **opció tulajdonosa** később **eldöntheti**, hogy **kíván-e élni a vételi vagy eladási jogával vagy sem**. Az opciós termékek is tőkeáttételes termékek, **kis tőkebefektetéssel nagy értékű pozíciót lehet velük vásárolni**. Éppen ezért az opciók **magas kockázatú** termékek.

III. AZONNALI ÉS SZÁRMAZÉKOS ÜGYLETEK

---

1. Árualapú termékek

A BÉT és a Budapesti Árutőzsde 2005. novemberi összeolvadását követően a BÉT-en lehet áru, elsősorban **gabonaalapú termékekkel kereskedni**.

1.1 Azonnali termékek

Azonnali gabonatermékek

A BÉT **azonnali árupiacán** gabonatermékekkel (kukorica, búza, napraforgó, árpa stb.) lehet kereskedni, a teljesítés fizikai szállítással történik.

1.2 Határidős termékek

Határidős gabonatermékek

A tőzsde **határidős** gabonapiacán **a kalászos gabonafélék és ipari olajos magvak** szabványosított kontraktusainak határidős kereskedése folyik.

1.3 Opciós termékek

Opciós gabonatermékek

A legnagyobb forgalmú határidős termékekre (búza, napraforgómag és kukorica) **opciós ügyletek is köthetők**.

2. BÉTa piac

A **BÉTa piacon külföldi részvényekkel** lehet biztonságosan, egyszerűen, kényelmesen és kedvező költségek mellett **kereskedni, forintban**. A BÉTa piacon megvásárolt részvény teljesen **megegyezik a külföldi tőzsdéken jegyzett részvényekkel**, tehát az értékpapírok azonosítására szolgáló kód (ISIN kód) is azonos. A kereskedés **forintban zajlik**, így devizaátváltási költségek nélkül biztosít

hozzáférést számos európai nagyvállalat külföldi pénznemben kibocsátott részvényeihez. A kereskedést árjegyző támogatja, aki a vételi és eladási oldalon folyamatosan árat jegyez a kereskedési igényeknek megfelelő mennyiségben szabályozott árkülönbözet mellett (*spread*: az eladási és a vételi árfolyam különbsége).

Ne feledje!

A tőzsdei ügyletkötésre, kereskedési szabályokra vonatkozó részletes információkért látogasson el a BÉT honlapjára (www.bet.hu)! Befektetésekkel kapcsolatban további információt talál a Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi Navigátor honlapján.

Kézirat lezárva: 2020. február

pénzügyinavigátor

M A G Y A R N E M Z E T I B A N K

MAGYAR NEMZETI BANK ÜGYFÉLSZOLGÁLAT

Cím: 1122 Budapest, Krisztina krt. 6. (Széll Kálmán tér)

– MNB Felügyeleti Központ és Pénzmúzeum

Levélcíme: 1534 Budapest BKKP Pf.: 777.

Telefon: +36-80/203-776 Fax: +36-1/489-9102

E-mail: ugyfelszolgalat@mnb.hu

Honlap: www.mnb.hu/penzuginavigator

PÉNZÜGYI NAVIGÁTOR TANÁCSADÓ IRODAHÁLÓZAT

A megyeszékhelyeken működő irodák elérhetőségei, valamint az aktuális kitelepülésekkel kapcsolatos információk megtalálhatóak honlapunk [Tanácsadó irodák](#) menüpontjában.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE ZRT.

Levélcíme: 1364 Budapest Pf.: 24.

Fax: +36-1/429-6800

E-mail: info@bse.hu

Honlap: www.bet.hu

Legyen mindig naprakész!

**Töltse le a Pénzügyi Navigátor
mobilapplikációt!**

www.mnb.hu/penzuginavigator